

Forfatter: Sthen, Hans Christensen

Titel: En liden Vandrebog

Citation: Sthen, Hans Christensen: "En liden Vandrebog", i Sthen, Hans Christensen: *En liden Vandrebog*, udg. af JENS LYSTER ; JENS HØJGARD , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1994, s. 240. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-sthen01val-shoot-idm140299310746224/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: En liden Vandrebog

6. En almindelig Bøn, som kand brugis baade Morgen oc Aften

5-7 lærer. alene] 2.Mos 20,3; jf.3,13-14. - 8-9 Du fuldgjore] Matt.7,7-11. - 9 fuldgjore] opfyde. - 13 viterligt] bevidst, bekendt. - 15 Creatur] skabning. - 18 mild Strj] gal vej; udtrykket kendt fra omkvædet i folkevisen om Ebbe Skarmelsson, DgF VI nr.354. - 20 kendis] véd. - 26-27 En Synderes Vey] Ez.33,11. - 30-31 Du riger. ba] Job.3,16. - 33 dyff] desto. - 34 Mod] sind. - 35 dannis] kærlig. - 38 Dit .vend] Ps.25,16. - 42 Du haffuer ...skabt] 1.Mos.1,27. - 45 Besynderlige] sæthg. - 50 Thu] derfor. - 50 bør] tilkommer. - 52 blud] god, jf.3,53. - 53 beneddet] velsignet. - 54 her til] indtil nu. - 56 Der] som. - 57 hent] være hændt. - 58 huud] hvor. - 59 bør] skylder. - 61 fremgangne] forbigangne. - 65 næt] dels rette ud (nærmertne), dels forbedre (nl.Aand og Munn). - 66 vist] sikkert. - 71 Stat] stulng, tilstand; stand, klasse jf.Kalk.IV 110b. - 77 here] her. - 81 vold] overgreb. - 84 Kvanckhed] sygdom. - 84 hastg Dødf] kaldes også brat død, f.eks.8,23; 16,17; T-33 str.3,8. Blev betragtet som en stor ulykke, fordi en forsvarlig beredelse til døden med absolution og modtagelse af nadveren herved blev forhindret. - 88 Huad heller] hvad enten. - 90 Liff] legeme. - 90 Velfærdi] velfærd, lykke;7,32; 8,26 og 58; 14,32. - 91 forlænt] forlenet, givet. - 92 befal] befaler, overgiver. - 92 vold] bestidelse. - 95 Slet] helt. - 96-97 En sahg .skal gaa] bøn om en god dødstund, fr for alle anfægtelser i mild til Krisu frelsergerning. Sahg stund også 12,15; 12,28; 14,31; 35,9; 46 str.4,7. - 98-102 De Himmelske .til dig] Lad de himmelske vægtere .blive hos. komme til mig for at slå .lejr omkring mig, for til sidst at føre min sjæl til dig. - 102 Sel] sjæl, jf. var app. - 104-121 Fader vor. AMEN] Fædervorparafraiser med forbilleder hos Luther var udbredte både som prosa og poesi. Ex.) Th bl.119-123 og SthTr. - 114 bryde] volder bryden, gør fortræd. - 119 der lide in paa] derpå stoler vi.

Identisk med Precatio Qvondhana Iohan: Christ: Sthenj Roskold i SthTr bl.G 8v, optrykt i BrandtUdvalg 7-11 og i nærværende udg bd.III. I Vb udviser teksten flg .ændr. i forhold til Tr. hvis tekst anføres uden skarp parentes: 7 Paakalde] Dig paakalde. - 8 haffuer oc] haffuer oss. - 9 det vi du gjore] vilt du fulkgjore. - 13 Som dig = JLB] Som mig. - 48 Døden] Død. - 52 oc O] O. - 65 røre] rette. - 65 Aande] Aand. - 66 det ved] veed. - 83 de mig] der mig. - 85 Hierte sorg] Hiertesorrig. - 94 denne Dag/Nat] denne Dag. - 101 at se] jeg. - 104 mig] denne overskrift] Fader vor, etc. - 110 Som hand oc] Lige som hand. - 112 kand] kunde

Lm 1-103 optaget i Skomm.1646 bl.A 5r stærkt bearbejdet. Se nærmere under Tradering. I Cassube optaget i Appendix Quarta & Nova s.981 under overskriften «Aandelig Aften-Sange» uden mel.ang., men lm 4-103 er nu inddeelt i 25 strofer a 4 linier. Teksten viser i lm.3, 12, 27 og 66 afhængighed af udg.JLStB, men har desuden karakteriske afvigelser i lm.52: dig O Fader] dig derfor, O hierte Fæder. - 56 Der. .fortient] Den haffide jeg med rette vel for-

tient. – 68 Oc. fremdelts] Nock beder jeg frem ad. – 70 At skæcke mit] og skæcke mig. – 72 Oc.. tro] For alting giff mig, at. – 73 du mig] dig! ja du mig. – 92 Befal.. vdi] Mig gandske befal jeg i.

7. En anden Bøn om Morgen

4-7 *O. Vaade*] jf. beslægtet passage 8,4-8. – 7 *Vaade*] jf.5,4. – 11 *Vild*] vil. – 13 *hænde*] hænde, ske. – 16 *Raad*] plan, beslutning. – 18 *At*] så at. – 18 *ligger vnd*] gør mig anstrengelse. – 19 *altd*] paa altid. – 20 *Hvad heller*] hvad enten. – 20 *Land eller Vand*] lands eller vands. – 21 *fiare*] for. – 24 *Stai*] stå. – 27 *Raad*] vilkâr, evne jf. Kalk.III 640bjf.8,24; 17,8; 19,17; 19,35; 37 str.1,5. – 28 *Nær.. din*] gængs vending i datidens elegiske elskovsdigtning og deraf inspireret såmedigtning. – 32 *Velfærd*] jf.6,96. – 33 *befaler*] betror. – 34 *Tiust*] uoverensstemmelse, kontrovers. – 35 *Klaffet*] sladder. – 35 *Bogtaler*] bogtaler. – 36 *sahg Afgang*] god dødsstne.jf.6,96 – 37 *tid*] skæbneterne, dødsstne, jf.6,96. – 42 *veede mig alting*] styre alting for mig jf.Kalk.V 1167b; jf.11b89 Alfabetaum Biblicum str.4,4.

Optrykt BH 251; BrandtUdvalg 21, begge steder strofeinddelt uden hjemmel i kilden. Malling IV 101 og Dal 111 sâtoer 9. Litt. Frandsen 107; Thuner 487. ThunerSuppl.17; Schtorring 37, 189, 193; Malling IV 101-102.

Utrofisk digt i hele Vb-trad. Optaget i Gryd2 i 10 firehuede strofer (str.7-8 er stadig sammenhængende). Samme inddeleling i Tyghus (str.2-3 trykt ud i ét), hvor også »Gassenhowers Melodi« anføres. ArreboPs 1623 har ved Ps.126 mel. henvisning til »O Gud skee loff til euig tid for sin. etc.« 2 udg 1627 er med noter

Optaget i Gryd2, Tyghus, Gryd3, M2T, APs, Ud42, M-C, AM 425, Paulh, KGr med flg. varr: 5 sin] din Gryd2. – 6 *hæuer*] har Ud42 – 9 *Gud*] Fader Gryd2; fâdr AM 425. – 12 *oc Sorg*] oc Sorrig M2T; fra sorrig Paulh. – 12 *fra wveke*] U-lycke KGr. – 14 *mig*] lad mig M2T. – 16 *Herte. Raad*] Herte met Raad APs. – 17 *ugen*] inter Paulh. – 17 *skille*] stille APs. – 19 *at folge*] følger Paulh. – 22 *Hole mig fast*] Mig fast holdt Paulh. – 23 *at forsuare*] forsuare M2T. – 24 *dem*] dennem Paulh. – 24 *veldig mact*] Velde oc Mact APs. – 25 *vill*] vil Gryd2. – 29 *skade?*] skade, Gryd2; skade: APs. – 31 *som mig*] mig APs. – 31 *monne*] mon Gryd2. – 32 *Velfærdt*] velfærd Gryd2. – 33 *trohg*] trohige M2T; trohigen Paulh. – 36 *fra*] af APs, Ud42. – 43 *Guds*] sin KGr. – 43 *reene. Amen*] den reene M2T; det reene, Amen Tyghus. Allerede Tyghus og M2T benævner digtet »En Morgen Sang« I KGr, placeret under tirsdag formiddag ved den daglige korsang i kirken. I SomændPs foreslået til lørdag morgen.

På svensk i adelsmanden Brons Gyllemars' visebog (af B.R. Jonsson dat.1630-1645) nr.10 med 10 strofer a 4 linier. Overskrift og 1.str lyder »En skon Morgthen och Afthen visa at sungha vii nödh och Farlighet O Gudh ske